TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. sausio 21 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Laisvas asmenų judėjimas — Darbuotojai — SESV 45 ir 48 straipsniai — Senatvės išmokos — Skirtingas požiūris dėl amžiaus — Jaunesni nei 45 metų valstybės narės pareigūnai, išvykstantys iš šios valstybės narės, kad vykdytų profesinę veiklą kitoje valstybėje narėje ar Europos Sąjungos institucijoje“

Byloje C-515/14

dėl 2014 m. lapkričio 14 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama H. Tserepa-Lacombe ir D. Martin, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Kipro Respubliką, atstovaujamą N. Ioannou ir D. Kalli,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai A. Arabadjiev, J.-C. Bonichot, S. Rodin ir E. Regan,

generalinė advokatė E. Sharpston,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: graikų.

Sprendimą

1 Ieškinyje Europos Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad kadangi Kipro Respublika atgaline data nuo 2004 m. gegužės 1 d. nepanaikino amžiaus kriterijaus, nustatyto Pensijų įstatymo 97(I)/ 1997 27 straipsnyje, dėl kurio darbuotojai atgrasomi išvykti iš savo kilmės valstybės narės, kad vykdytų profesinę veiklą kitoje valstybėje narėje, Europos Sąjungos institucijoje ar kitoje tarptautinėje organizacijoje, ir sukuriamas skirtingas požiūrius į darbuotojus migrantus, įskaitant dirbančius Sąjungos institucijose ar kitose tarptautinėse organizacijose, ir valstybės tarnautojus, dirbusius tik Kipre, ji neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 45 ir 48 straipsnius ir ESS 4 straipsnio 3 dalį.

Teisinis pagrindas

2 Pagal Įstatymo 97(I)/ 1997 24 straipsnio 1 dalį:

„Kai pareigūnas nustoja eiti pareigas dėl darbo valstybės tarnyboje, kuris nesuderinamas su prieš tai vykdytomis pareigomis arba užimtu postu, jam visais atvejais už tarnybą skiriama:

(a) 8 straipsnyje nustatyta pensija (pensijos koeficientas ir fiksuoto dydžio suma), neatsižvelgiant į penkerių metų tarnybos stažo reikalavimą, ir

(b) papildoma tokio dydžio pensija, kurią ministrų taryba pripažins teisinga ir pagrįsta“.

3 Šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Kai pareigūnui, einančiam pareigas, kuriomis remiantis suteikiama teisė į pensiją, leidžiama nustoti eiti šias pareigas, kad jis nedelsiant būtų paskirtas vykdyti pareigas kitoje įstaigoje, Kipro Respublikos Vyriausybė tą dieną, kai pareigūnas išeina iš valstybės tarnybos, šiai įstaigai perveda fiksuoto dydžio sumą, lygią vienai dvyliktajai jo mėnesinės algos, dėl kurios atsiranda teisė į pensiją jo tarnybos nutraukimo dieną, už kiekvieną tarnybos mėnesį, ir sumą, lygią pareigūno mokėtų įmokų už pensijos pervedimą jo našlei ir vaikams, ir palūkanas, skaičiuojamas pagal Finansų ministerijos nustatytą palūkanų normą. Tokiu atveju įstaiga atsižvelgia į jo darbą valstybės tarnyboje, kai apskaičiuoja tarnybos trukmę, reikalingą išmokoms gauti, ir išeitines išmokas, kurias ši įstaiga jam turi sumokėti pagal joje galiojančią išeitinių išmokų mokėjimo sistemą, kuri yra panaši į vyriausybės skiriamų pensijų sistemą.“

4 Įstatymo 97 (I)/1997 27 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„a) Kai pareigūnas, kuriam sukako ne mažiau kaip 45 metai, einantis pareigas, kuriomis remiantis suteikiama teisė į pensiją, ir turintis penkerių metų ar ilgesnį tarnybos stažą <…>, pateikia prašymą dėl išankstinio tarnybos nutraukimo, kompetentingai tarnybai pritarus šiam prašymui jam nedelsiant išmokama fiksuoto dydžio suma, į kurią jis turi teisę už savo tarnybą, o jo pensija kaupiama ir išmokama, kai jam sukanka 55 metai <…> Pensija ir fiksuoto dydžio suma apskaičiuojamos pagal 8 straipsnį (pensijos koeficientas ir fiksuoto dydžio suma) remiantis pareigūno alga, dėl kurios atsiranda teisė į pensiją jo išankstinio tarnybos nutraukimo dieną. Pensija, mokėtina, kai suinteresuotajam asmeniui sukanka 55 metai, didinama procentine dalimi, kuria gali būti padidintos pensijos laikotarpiu nuo jo tarnybos nutraukimo dienos iki pensijos mokėjimo dienos <…>

b) Kai pareigūnas, einantis pareigas, kuriomis remiantis suteikiama teisė į pensiją, netenkina kitų šios dalies a punkte nurodytų sąlygų, tačiau turi ne trumpesnį kaip trejų metų tarnybos stažą, dėl kurio jam suteikiama teisė į pensiją, atsistatydina, prieš tai gavęs kompetentingos tarnybos pritarimą, jam nedelsiant po atsistatydinimo išmokama fiksuoto dydžio suma, lygi vienai dvyliktajai jo mėnesinės algos, dėl kurios atsiranda teisė į pensiją, už kiekvieną tarnybos mėnesį.“

5 Iš dalies Pensijų įstatymą pakeitusio Įstatymo 31 (I)/2012 26A straipsnyje numatyta, kad pareigūnams, einantiems pareigas valstybės tarnyboje, kuriomis remiantis suteikiama teisė į pensiją, ir išeinantiems iš valstybės tarnybos, kad vykdytų nuolatines pareigas Sąjungos institucijoje, suteikiama teisė į Kipro vyriausybės Sąjungai pervedamą sumą, atitinkančią išmokų, į kurias jie turi teisę pagal pareigūnų pensijų sistemą, piniginių lėšų sumą, perskaičiuotą faktinio pervedimo dieną. Šio įstatymo 26B straipsnyje įtvirtinta analogiška teisė į pensinių teisių perkėlimą iš Sąjungos pensijų sistemos į nacionalinę valstybės tarnautojų pensijų sistemą, kai Sąjungos pareigūnas, įgijęs pensines teises, paskiriamas į pareigas valstybės tarnyboje, kuriomis remiantis suteikiama teisė į pensiją. Šios Įstatymo 97 (I)/1997 normas keičiančios nuostatos įsigaliojo atgaline data nuo 2004 m. gegužės 1 d.

6 Įstatyme 113 (I)/2011 dėl pareigūnų ir viešojo sektoriaus plačiąja prasme, įskaitant vietos savivaldos įstaigas, tarnautojų (visuotinio taikymo nuostatos) numatyta, kad naujiems pareigūnams, t. y. pareigūnams, paskirtiems po šio įstatymo įsigaliojimo dienos, t. y. 2011 m. spalio 1 d., taikoma kita pensijų sistema, kurioje neįtvirtintas skirtingas požiūris dėl amžiaus.

Ikiteisminė procedūra

7 Išsiuntusi Kipro Respublikai oficialų įspėjimą ir paraginusi pateikti pastabas, Komisija 2012 m. kovo 26 d. pateikė jai pagrįstą nuomonę; šioje nuomonėje ji kaltino Kipro Respubliką, kad ši nuo 2004 m. gegužės 1 d. nepanaikino Kipro teisės aktuose dėl pensijų nustatytų su amžiumi susijusių nuostatų ir taip neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 45 ir 48 straipsnius ir ESS 4 straipsnį, siejamą su Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnio 2 dalimi. Komisija paragino šią valstybę narę per du mėnesius nuo pagrįstos nuomonės gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

8 2012 m. gegužės 28 d. atsakydama į šią pagrįstą nuomonę Kipro Respublika nurodė, kad įstatymas buvo pakeistas tam, kad suteiktų iš šios valstybės narės tarnauti į Sąjungos instituciją išvykstantiems pareigūnams galimybę perkelti savo pensines teises, taigi bet koks galimas šių Sąjungos nuostatų pažeidimas buvo pašalintas.

9 Kadangi šis atsakymas Komisijos iki galo netenkino, ji nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl priimtinumo

10 Kipro Respublika teigia, kad ieškinys nepriimtinas, nes dėl to, kad tik ieškinio pareiškimo stadijoje pirmą kartą buvo pateikti argumentai dėl pareigūnų, paskirtų į tarnybą kitoje valstybėje narėje esančioje tarptautinėje organizacijoje (ne Sąjungos institucijoje), buvo išplėstas ikiteisminėje stadijoje apibrėžtas ginčo dalykas.

11 Be to, Kipro Respublika mano, kad apskritai dėl darbuotojų migrantų pateikti kaltinimai nepriimtini, nes nėra pakankamai tikslūs, ir kad oficialiame įspėjime ir pagrįstoje nuomonėje kalbama tik apie Sąjungos pareigūnus migrantus.

12 Reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, nors tiesa, jog pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dalykas apibrėžiamas per šioje nuostatoje numatytą ikiteisminę procedūrą ir todėl Komisijos pagrįsta nuomonė ir ieškinys turi būti pagrįsti identiškais kaltinimais, bet kuriuo atveju šis reikalavimas nereiškia, kad jų formuluotės turi visiškai sutapti, jeigu ginčo dalykas nebuvo išplėstas ar pakeistas (žr., be kita ko, Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-433/03, EU:C:2005:462, 28 punktą; Sprendimo *Komisija / Suomija*, C-195/04, EU:C:2007:248, 18 punktą ir Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-576/10, EU:C:2013:510, 34 punktą).

13 Taigi Komisija ieškinyje gali patikslinti pirminius kaltinimus su sąlyga, kad nepakeičia ginčo dalyko (žr. Sprendimo *Komisija / Suomija*, C-195/04, EU:C:2007:248, 18 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

14 Nagrinėjamu atveju Komisija neišplėtė ir nepakeitė ikiteisminėje stadijoje apibrėžto ginčo dalyko.

15 Pirma, kaip pati Komisija paaiškino dublike, nuoroda į pareigūnų, paskirtų į tarnybą kitoje tarptautinėje organizacijoje nei Sąjunga, esančioje kitoje nei Kipro Respublika valstybėje narėje, situaciją nesiekiama išplėsti ginčo dalyko, o siekiama tik įrodyti, kad Sąjungos piliečiui, įgijusiam tarnybos tarptautinėje organizacijoje, kurios būstinė yra valstybės narės teritorijoje, stažą, reikalingą teisei į senatvės pensiją gauti, taikomas SESV 45 straipsnis.

16 Šiuo klausimu reikia pripažinti, kad oficialiame įspėjime, pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje Komisija rėmėsi įsipareigojimų pagal SESV 45 straipsnį neįvykdymu dėl laisvo darbuotojų migrantų, tarp kurių yra šie pareigūnai, judėjimo apribojimų.

17 Antra, nors šiame oficialiame įspėjime, pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje kalbama apie ypatingą Sąjungos institucijose įdarbintų darbuotojų migrantų situaciją, Komisija tiek ikiteisminėje procedūroje, tiek ieškinyje nurodė, kad dėl Kipro teisės akto buvo apribotas apskritai visų darbuotojų migrantų laisvas judėjimas, ir neapsiribojo vien darbuotojų migrantų, išvykstančių iš Kipro dirbti Sąjungos institucijose, situacija.

18 Tokiomis aplinkybėmis visas Komisijos ieškinys priimtinas.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

19 Komisija teigia, jog dėl to, kad kai pagal Įstatymo 97 (I)/1997 27 straipsnio 1 dalį jaunesnis nei 45 metų pareigūnas atsistatydina iš pareigų Kipro valstybės tarnyboje, kad vykdytų profesinę veiklą kitoje nei Kipro Respublika valstybėje narėje arba kad eitų pareigas Sąjungos institucijoje ar kitoje tarptautinėje organizacijoje, jis gauna tik fiksuoto dydžio išmoką ir praranda būsimas pensines teises, nors pareigūnas, tęsiantis profesinę veiklą Kipre, arba pareigūnas, kuris nustoja dirbti šios valstybės narės valstybės tarnyboje, kad eitų tam tikras viešąsias pareigas toje pačioje valstybėje narėje ar kad būtų įdarbintas Kipro viešosios teisės reglamentuojamoje įstaigoje, išsaugo šias teises, ši nuostata sudaro nepalankias sąlygas darbuotojams migrantams, palyginti su darbuotojais, užsiimančiais profesine veikla tik Kipre.

20 Komisija mano, kad šia nuostata sukuriamas nevienodas požiūris į darbuotojus, kurie nepasinaudojo laisvo judėjimo teise, ir darbuotojus migrantus pastarųjų nenaudai, nes pensines teises praranda tik tie darbuotojai, kurie pasinaudojo laisvo judėjimo teise.

21 Net jeigu ši nuostata būtų taikoma vienodai, ji galėtų atgrasyti darbuotojus, norinčius užsiimti ekonomine veikla kitoje valstybėje narėje arba Sąjungos institucijoje, nuo išvykimo iš kilmės valstybės narės, taigi ją reikėtų laikyti pagal SESV 45 straipsnį draudžiamu laisvo darbuotojų judėjimo apribojimu.

22 Komisija taip pat mano, kad Įstatymo 97 (I)/1997 27 straipsnio 1 dalimi iš darbuotojo migranto atimama galimybė į visų draudimo laikotarpių sudėtį ir negarantuojamas šio darbuotojo karjeros tęstinumas socialinės apsaugos srityje, kaip to reikalaujama pagal SESV 48 straipsnį.

23 Komisija pažymi, kad Įstatymo 113 (I)/2011 priėmimas neturi įtakos 27 straipsnio 1 dalies tolesniam taikymui pareigūnams, pradėjusiems tarnybą iki 2011 m. spalio 1 d., kai įsigaliojo šis įstatymas.

24 Komisija taip pat mano, kad Įstatymo 97 (I)/1997 27 straipsnyje įtvirtinta su amžiumi susijusi sąlyga gali atgrasyti pareigūnus, Kipro piliečius, išeiti iš šalies valstybės tarnybos, kad vykdytų profesinę veiklą Sąjungos institucijoje, prieš sukankant 45 metus, nes, priimdami pasiūlymą dirbti tokioje institucijoje, jie praranda galimybę gauti pensiją pagal nacionalinę socialinio draudimo sistemą, kurią jie turėtų teisę gauti, jeigu nebūtų priėmę tokio darbo pasiūlymo, o tai draudžiama pagal SESV 45 straipsnį ir ESS 4 straipsnio 3 dalį.

25 Galiausiai Komisija teigia, kad Kipro Respublikos nurodytas pateisinimas neturi tiesioginio ryšio su nagrinėjama diskriminacija dėl amžiaus, kad ši valstybė narė nepateikė jokio įrodymo savo teiginiui pagrįsti ir kad, be to, vien ekonominio pobūdžio argumentai nėra privalomi bendrojo intereso pagrindai, kuriais būtų galima pateisinti ESV sutartyje įtvirtintos pagrindinės laisvės apribojimą.

26 Kipro Respublika tvirtina, kad SESV 48 straipsnis netaikytinas ir kad juo Komisija negalėjo remtis pareikšdama ieškinį, nes iš esmės, nors šis straipsnis gali būti teisinis pagrindas, leidžiantis priimti nuostatas, reglamentuojančias atsižvelgimą į visus skirtingose valstybėse narėse įgytus draudimo laikotarpius, jis savaime nesuteikia teisės į tai, kad į šiuos laikotarpius būtų atsižvelgta.

27 Ši valstybė narė teigia, kad priėmus Įstatymą 31 (I)/2012, kuris įsigaliojo atgaline data 2004 m. gegužės 1 d., Įstatymo 97 (I)/1997 27 straipsnyje nurodyta sąlyga nebetaikoma valstybės pareigūnui, išvykstančiam iš valstybės, kad eitų pareigūno pareigas Sąjungos institucijoje, ir atvirkščiai.

28 Kipro Respublika mano, kad pareigūnas, kuris išeina iš Kipro valstybės tarnybos, kad eitų pareigas vienoje iš Sąjungos institucijų, ne tik nėra vertinamas skirtingai, bet, priešingai, jis vertinamas palankiau nei pareigūnas, kuris išeina iš Kipro valstybės tarnybos, kad vykdytų profesinę veiklą dirbdamas kitam Kipre buveinę turinčiam darbdaviui, nes pastarasis pareigūnas negali perkelti savo pensinių teisių.

29 Ši valstybė narė taip pat teigia, kad Įstatymo 97 (I)/1997 27 straipsnis vienodai taikomas tiek darbuotojams, kurie visą savo profesinę veiklą vykdė nacionalinėje teritorijoje, tiek darbuotojams, kurie nusprendė dirbti kitoje valstybėje narėje, neatsižvelgiant į jų pilietybę.

30 Kipro Respublika mano, kad pagal šį straipsnį išmokos praradimą lemia ne pasinaudojimas laisvo judėjimo teise, o darbuotojo sprendimas atsistatydinti iš šalies valstybės tarnybos ir išeiti iš atitinkamos socialinio draudimo sistemos.

31 Galiausiai Kipro Respublika mano, kad socialinio draudimo išmokų mokėjimo sąlygų pakeitimas sukeltų grėsmę Kipro sistemos pusiausvyrai, nes, net darant prielaidą, kad šiuo straipsniu įtvirtinamas darbuotojų laisvo judėjimo apribojimas, toks apribojimas būtų pateisinamas, kadangi juo siekiama užtikrinti pareigūnų profesinės sistemos pusiausvyrą laikantis proporcingumo principo.

Teisingumo Teismo vertinimas

32 Pirmiausia reikia atmesti Kipro Respublikos argumentą, kad SESV 48 straipsnis negali būti Komisijos ieškinio pagrindas.

33 Priešingai, nei teigia ši valstybė narė, tai, kad šis straipsnis yra teisinis pagrindas imtis priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti laisvą darbuotojų judėjimą, pavyzdžiui, įkuriant sistemą, pagal kurią darbuotojams būtų garantuojamas atsižvelgimas į visus jų draudimo laikotarpius, įgytus įvairiose valstybėse narėse, nereiškia, kad šis straipsnis nesvarbus pareiškiant šį ieškinį.

34 Teisingumo Teismas jau buvo nusprendęs, kad pagal SESV 48 straipsnį, kuriuo siekiama prisidėti prie kuo didesnės darbuotojų migrantų judėjimo laisvės užtikrinimo (žr. Sprendimo *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 70 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką), be kita ko, reikalaujama, kad

darbuotojai migrantai neprarastų teisių į socialinio draudimo išmokas ir jų sumos nebūtų sumažintos todėl, kad jie pasinaudojo ESV sutartimi suteikta teise laisvai judėti (žr. Sprendimo *Nemec*, C-205/05, EU:C:2006:705, 38 punktą ir Sprendimo *Bouman*, C-114/13, EU:C:2015:81, 39 punktą).

35 Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad prašymas sudėti draudimo laikotarpius gali būti tenkinamas tiesiogiai remiantis SESV 45–48 straipsniais ir neprivaloma remtis Tarybos atsižvelgiant į pastarąjį straipsnį priimtomis koordinavimo nuostatomis (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Vougioukas*, C-443/93, EU:C:1995:394, 36 punktą).

36 Be to, reikia pažymėti, kad SESV 48 straipsnis nėra išimtinis, pagrindinis ar dominuojantis Komisijos ieškinio pagrindas; jo pagrindas yra SESV 45 straipsnyje, siejamame su SESV 48 straipsniu ir ESS 4 straipsnio 3 dalimi, numatytos darbuotojų laisvo judėjimo teisės pažeidimas.

37 Todėl reikia išnagrinėti Komisijos ieškinyje nurodyto Kipro teisės akto atitiktį šioms trims nuostatoms.

38 Nors valstybės narės išsaugo įgaliojimus socialinės apsaugos sistemų organizavimo srityje, naudodamosi šiais įgaliojimais jos privalo laikytis Sąjungos teisės, ypač Sutarties nuostatų laisvo darbuotojų judėjimo ir įsisteigimo teisės srityje (žr. Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française et gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, 43 punktą).

39 Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad visomis ESV sutarties nuostatomis laisvo asmenų judėjimo srityje siekiama palengvinti Sąjungos piliečiams bet kokios profesinės veiklos vykdymą Sąjungos teritorijoje ir draudžiamos priemonės, galinčios sudaryti nepalankesnes sąlygas šiems piliečiams, kai jie ketina vykdyti ekonominę veiklą kitos valstybės narės teritorijoje. Tokiomis sąlygomis valstybių narių piliečiai būtent turi tiesiogiai iš Sutarties išplaukiančią teisę išvažiuoti iš kilmės valstybės narės, įvažiuoti į kitos valstybės narės teritoriją ir apsigyventi joje siekdami joje vykdyti ekonominę veiklą (žr., be kita ko, Sprendimo *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 94 ir 95 punktus; Sprendimo *Ritter-Coulais*, C-152/03, EU:C:2006:123, 33 punktą; Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française et gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, 44 punktą; Sprendimo *Casteels* C-379/09, EU:C:2011:131, 21 punktą ir Sprendimo *Las*, C-202/11, EU:C:2013:239, 19 punktą).

40 Neginčijama, kad nors Sąjungos pirminė teisė negali garantuoti apdraustajam, kad jo persikėlimas į kitą valstybę narę nepaveiks socialinės apsaugos srities, be kita ko, kiek tai susiję su ligos išmokomis ir senatvės pensijomis, nes, atsižvelgiant į esančius valstybių narių sistemų ir teisės aktų skirtumus, toks persikėlimas konkrečiu atveju suinteresuotajam asmeniui gali būti daugiau ar mažiau palankus arba nepalankus, kiek tai susiję su socialine apsauga, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad tais atvejais, kai nacionalinės teisės akto taikymas yra mažiau palankus, toks teisės aktas atitinka Sąjungos teisę, tik jeigu dėl jo taikymo atitinkamo darbuotojo padėtis netampa mažiau palanki, palyginti su darbuotojais, kurie visą veiklą vykdo valstybėje narėje, kur šis aktas taikomas, arba jeigu šis aktas paprasčiausiai nelemia socialinio draudimo įmokų, kurios prarandamos, mokėjimo (žr. Sprendimo *Mulders*, C-548/11, EU:C:2013:249, 45 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

41 Kaip ne kartą nusprendė Teisingumo Teismas, SESV 45 ir 48 straipsnių tikslas nebūtų pasiektas, jei, pasinaudoję savo laisvo judėjimo teise, darbuotojai migrantai prarastų socialinio draudimo išmokas, į kurias jie turi teisę tik pagal vienos valstybės narės teisės aktus (žr., be kita ko, Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française et gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, 46 punktą; Sprendimo *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 74 punktą ir Sprendimo *Mulders*, C-548/11, EU:C:2013:249, 46 punktą).

42 Be to, pagal Teisingumo Teismo praktiką SESV 45–48 straipsniais pirmiausia siekiama išvengti, kad darbuotojas, kuris pasinaudojo laisvo judėjimo teise ir dirbo daugiau nei vienoje valstybėje narėje, be objektyvios priežasties būtų vertinamas mažiau palankiai nei darbuotojas, kuris visą laiką dirbo tik vienoje valstybėje narėje (žr. Sprendimo *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 76 punktą).

43 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pagal Įstatymo 97 (I)/1997 27 straipsnio 1 dalį, siejamą su šio įstatymo 24 ir 25 straipsniais, jaunesnis nei 45 metų pareigūnas, kai atsistatydina iš pareigų Kipro valstybės tarnyboje, kad vykdytų profesinę veiklą kitoje valstybėje narėje arba kad eitų pareigas Sąjungos institucijoje ar kitoje tarptautinėje organizacijoje, nedelsiant gauna fiksuoto dydžio išmoką ir praranda teisę į visą pensiją, kuri būtų mokama, kai jam sukaktų 55 metai, o pareigūnas, ir toliau einantis pareigas Kipro valstybės tarnyboje, arba pareigūnas, kuris nustoja eiti šias pareigas, kad eitų kitas pareigas Kipro valstybės tarnyboje, nedelsiant gauna šią sumą ir išsaugo teisę į pensiją.

44 Šiuo klausimu, nors Įstatyme 113 (I)/2011 numatyta, kad „naujiems pareigūnams“, t. y. pareigūnams, paskirtiems po 2011 m. spalio 1 d., taikoma kita pensijų sistema, kurioje nėra šio skirtingo požiūrio, kaip teigia Komisija, o Kipro Respublika to neginčija, ankstesnė sistema, t. y. nustatyta Įstatyme 97 (I)/1997, ir toliau taikoma iki šios datos paskirtiems pareigūnams, įskaitant tuos iš jų, kurie jau atsistatydino.

45 Vadinasi, dėl šioje byloje nagrinėjamo teisės akto atitinkamų pareigūnų, Kipro piliečių, naudojimasis laisvo judėjimo teise yra ribojamas arba tampa mažiau patrauklus. Toks teisės aktas gali atgrasyti juos nustoti eiti pareigas kilmės valstybės narės valstybės tarnyboje, kad vykdytų profesinę veiklą kitos valstybės narės teritorijoje arba kad eitų pareigas Sąjungos institucijoje ar kitoje tarptautinėje organizacijoje, ir dėl to yra iš principo SESV 45 straipsniu draudžiamas darbuotojų laisvo judėjimo apribojimas.

46 Dėl Kipro Respublikos argumento, kad nagrinėjamas teisės aktas nėra nepalankus darbuotojams migrantams, nes jis vienodai taikomas visiems darbuotojams, nusprendusiems išeiti iš Kipro valstybės tarnybos, kad dirbtų kilmės valstybėje narėje arba kitoje valstybėje narėje, reikia priminti, jog tam, kad priemonė būtų pripažinta ribojanti laisvą judėjimą, nebūtina, kad ji būtų grindžiama atitinkamų asmenų pilietybe ar kad dėl jos į palankią padėtį patektų visi nacionaliniai darbuotojai arba į nepalankią padėtį patektų tik kitų valstybių narių piliečiai, o ne nacionaliniai darbuotojai. Pakanka, kad palankia priemone galėtų pasinaudoti tik tam tikros kategorijos asmenų, vykdančių profesinę veiklą šioje valstybėje narėje (žr. Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française et gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, 50 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

47 Nors tiesa, kad šioje byloje nagrinėjamas teisės aktas taikomas tiek pareigūnams, Kipro piliečiams, nusprendusiems atsistatydinti iš pareigų, kad dirbtų privačiajame sektoriuje jų kilmės valstybėje narėje, tiek pareigūnams, kurie atsistatydina iš pareigų ir išvyksta iš šios valstybės narės, kad dirbtų kitoje valstybėje narėje, Sąjungos institucijoje ar kitoje tarptautinėje organizacijoje, šis teisės aktas gali apriboti laisvą pastarosios kategorijos pareigūnų judėjimą, nes sudaro jiems kliūčių arba atgraso juos išvykti iš kilmės valstybės narės, kad dirbtų kitoje valstybėje narėje, Sąjungos institucijoje ar kitoje tarptautinėje organizacijoje. Toks teisės aktas tiesiogiai paveikia pareigūnų, Kipro piliečių, patekimą į kitų nei Kipro Respublika valstybių narių darbo rinką ir dėl to juo gali būti apribotas laisvas darbuotojų judėjimas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 98–100 ir 103 punktus).

48 Be to, Įstatymu 31 (I)/2012 padaryti Įstatymo 97 (I)/1997 pakeitimai, įsigalioję atgaline data nuo 2004 m. gegužės 1 d., pagal kuriuos, be kita ko, pareigūnams, einantiems pareigas valstybės tarnyboje, dėl ko suteikiama teisė į pensiją, ir išeinantiems iš valstybės tarnybos, kad vykdytų nuolatines pareigas Sąjungos institucijoje, suteikiama teisė į Kipro vyriausybės Sąjungai pervedamą sumą, atitinkančią išmokų, į kurias jie turi teisę pagal pareigūnų pensijų sistemą, piniginių lėšų sumą, nepašalina visų atitinkamų pareigūnų laisvo judėjimo apribojimų, nes šie pakeitimai netaikomi tų pareigūnų, kurie nusprendžia neperkelti pensinių teisių, situacijai. Pareigūnai, kurie atsistatydina ar atsistatydino iš pareigų Kipro valstybės tarnyboje prieš tai, kai jiems sukako 45 metai, praranda pensines teises.

49 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad remiantis Kipro Respublikos nurodyta aplinkybe, jog šie pareigūnai gali gauti ne tik fiksuoto dydžio sumą pagal Įstatymą 97 (I)/1997, bet ir pensiją pagal Socialinio draudimo įstatymą 59 (I)/2010, jeigu tenkina jame nustatytas sąlygas, negalima paneigti šio sprendimo pirmesniame punkte nurodyto apribojimo buvimo.

50 Dublike Komisija nurodė, kad, kitaip nei pareigūnas, kuris atsistatydina iš pareigų sulaukęs 45 metų ir kuriam suteikiama teisė į pensiją tiek pagal Įstatymą 97 (I)/1997, tiek pagal Įstatymą 59 (I)/2010, pareigūnas, kuris eina pareigas Kipro valstybės tarnyboje, dėl ko suteikiama teisė į pensiją, ir kuris nusprendžia išeiti iš tarnybos, kad vykdytų pareigas Sąjungos institucijoje, prieš tai, kai jam sukanka šis amžius, neperkeldamas pensinių teisių, neturi teisės į pensiją pagal Įstatymą 97 (I)/1997; šio teiginio Kipro Respublika neginčijo.

51 Todėl Kipro teisės aktas gali atgrasyti pirma nurodytos kategorijos pareigūnus išvykti iš Kipro, kad vykdytų profesinę veiklą Sąjungos institucijoje, nes priimdami pasiūlymą dirbti tokioje institucijoje tokie pareigūnai prarastų galimybę gauti pensiją pagal nacionalinę socialinio draudimo sistemą, t. y. senatvės išmoką, kurią gauti jie turėtų teisę, jeigu nebūtų priėmę tokio darbo pasiūlymo (šiuo klausimu žr. Sprendimo *My*, C-293/03, EU:C:2004:821, 47 punktą; Sprendimo *Rockler*, C-137/04, EU:C:2006:106, 19 punktą ir Sprendimo *Öberg*, C-185/04, EU:C:2006:107, 16 punktą).

52 Konstatavus, kad yra SESV 45 straipsniu draudžiamas apribojimas, reikia nurodyti, kad toks apribojimas nesuderinamas su valstybių narių Sąjungos atžvilgiu turima lojalaus bendradarbiavimo ir pagalbos pareiga, kurią atspindi ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas įsipareigojimas padėti Sąjungai vykdyti jos užduotis (šiuo klausimu žr. Sprendimo *My*, C-293/03, EU:C:2004:821, 48 punktą).

53 Dėl Kipro Respublikos argumento, kad iš Įstatymo 97 (I)/1997 27 straipsnio kylantis darbuotojų laisvo judėjimo apribojimas pateisinamas tuo, kad socialinio draudimo išmokų mokėjimo sąlygų pakeitimas galėtų sukelti grėsmę sistemos pusiausvyrai ir kad tokiomis nuostatomis siekiama užtikrinti šią pusiausvyrą laikantis proporcingumo principo, reikia priminti, jog nors vien ekonominiai motyvai negali būti laikomi privalomais bendrojo intereso pagrindais, galinčiais pateisinti Sutartimi užtikrinamos pagrindinės laisvės apribojimą (žr. Sprendimo *Verkooijen*, C-35/98, EU:C:2000:294, 48 punktą; Sprendimo *Kranemann*, C-109/04, EU:C:2005:187, 34 punktą ir Sprendimo *Thiele Meneses*, C-220/12, EU:C:2013:683, 43 punktą), nacionalinės teisės aktas gali būti laikomas pateisinamu pagrindinės laisvės apribojimu, jeigu jį lėmė ekonominiai motyvai, kuriais siekiama bendrojo intereso tikslo (žr. Sprendimo *Essent ir kt.*, C-105/12–C-107/12, EU:C:2013:677, 52 punktą). Pavyzdžiui, negalima atmesti galimybės, kad socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros sunkaus pažeidimo pavojus gali būti laikomas privalomu bendrojo intereso pagrindu, galinčiu pateisinti Sutarties nuostatų dėl laisvo darbuotojų judėjimo nesilaikymą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Kohll*, C-158/96, EU:C:1998:171, 41 punktą).

54 Vis dėlto pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, kai kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos imasi nuo Sąjungos teisėje įtvirtinto principo nukrypstančios priemonės, kiekvienu konkrečiu atveju jos turi įrodyti, jog šia priemone gali būti užtikrintas nurodyto tikslo įgyvendinimas ir ji neviršija to, kas būtina jam pasiekti. Pateisinamosios priežastys, kuriomis valstybė narė gali remtis, turi būti pagrįstos tinkamais įrodymais ar šios valstybės nustatytos ribojamosios priemonės tinkamumo ir proporcingumo tyrimu ir konkrečiomis aplinkybėmis, patvirtinančiomis jos argumentus. Reikia, kad šiuo objektyviu, išsamiu ir statistika pagrįstu tyrimu, naudojant rimtus, nuoseklius ir įtikinamus duomenis, būtų įrodyta, jog pavojus socialinės apsaugos sistemos pusiausvyrai iš tikrųjų egzistuoja (žr., be kita ko, Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-254/05, EU:C:2007:319, 36 punktą ir Sprendimo *Bressol ir kt.*, C-73/08, EU:C:2010:181, 71 punktą).

55 Reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju tokių įrodymų nėra. Kipro vyriausybė tik daro prielaidą, kad gali egzistuoti socialinės apsaugos sistemos pusiausvyros pažeidimo pavojus, ir tik teigia, kad nagrinėjamas teisės atkas tenkina šio sprendimo pirmesniame punkte nurodytą proporcingumo reikalavimą.

56 Taigi šioje byloje nagrinėjamas laisvas darbuotojų judėjimas nepateisinamas.

57 Todėl Komisijos ieškinį reikia pripažinti pagrįstu.

58 Tokiomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad kadangi Kipro Respublika atgaline data nuo 2004 m. gegužės 1 d. nepanaikino amžiaus kriterijaus, nustatyto Pensijų įstatymo 97(I)/ 1997 27 straipsnyje, dėl kurio darbuotojai atgrasomi išvykti iš savo kilmės valstybės narės, kad vykdytų profesinę veiklą kitoje valstybėje narėje, Europos Sąjungos institucijoje ar kitoje tarptautinėje organizacijoje, ir sukuriamas skirtingas požiūrius į darbuotojus migrantus, įskaitant dirbančius Sąjungos institucijose ar kitose tarptautinėse organizacijose, ir valstybės tarnautojus, dirbusius tik Kipre, ji neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 45 ir 48 straipsnius ir ESS 4 straipsnio 3 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

59 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Kipro Respublika pralaimėjo bylą, iš pastarosios priteisiamos bylinėjimosi išlaidos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Kadangi Kipro Respublika atgaline data nuo 2004 m. gegužės 1 d. nepanaikino amžiaus kriterijaus, nustatyto Pensijų įstatymo 97 (I)/ 1997 27 straipsnyje, dėl kurio darbuotojai atgrasomi išvykti iš savo kilmės valstybės narės, kad vykdytų profesinę veiklą kitoje valstybėje narėje, Europos Sąjungos institucijoje ar kitoje tarptautinėje organizacijoje, ir sukuriamas skirtingas požiūrius į darbuotojus migrantus, įskaitant dirbančius Sąjungos institucijose ar kitose tarptautinėse organizacijose, ir valstybės tarnautojus, dirbusius tik Kipre, ji neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 45 ir 48 straipsnius ir ESS 4 straipsnio 3 dalį.**

2. **Priteisti iš Kipro Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.